

De Rekenkamer Nijmegen dingt graag mee naar de Goudvink 2015 met de **Woonlastenmeter** (zie: www.nijmegen.nl/woonlastenmeter¹).

Wat is de Woonlastenmeter?

De Woonlastenmeter is een webapplicatie om de gemeentelijke lasten voor inwoners in beeld te brengen. Het is een rekentool die bruikbaar is voor inwoners én voor raadsleden

Wat kunnen raadsleden met de Woonlastenmeter?

Met de Woonlastenmeter krijgen raadsleden inzicht in de gemeentelijke belastingen: welke belastingen worden geheven, welke grondslagen worden gehanteerd, welke tarieven, hoe zit dat in andere gemeenten, en dergelijke. In de Woonlastenmeter kunnen zij ook zelf aan de knoppen draaien en belastingen verhogen of verlagen. Zij kunnen dan zien wie door de plannen van het college meer of minder gemeentelijke belasting gaan betalen, maar ook wat de effecten zijn van de plannen die zij zelf maken met deze rekentool.

Wat kunnen inwoners met de Woonlastenmeter?

Inwoners kunnen snel zien hoeveel gemeentelijke belasting zij betalen en hoe die bedragen zijn opgebouwd. Ook kunnen zij zien hoeveel belasting zij in volgend jaar betalen als de raad de voorstellen van het college aanneemt en wanneer hun situatie verandert (bijvoorbeeld verhuizen van een huur- naar een koopwoning of een hond aanschaffen). Verder kunnen inwoners hun situatie vergelijken met de gemiddeld betaalde woonlasten in Nijmegen, de omliggende gemeenten en enkele andere grote steden. Tot slot kunnen zij virtueel 'op de stoel van een raadslid' gaan zitten om alternatieve belastingplannen te maken.

Waaruit blijkt de doorwerking van het rekenkamerproduct? Heeft het gezorgd voor een – feitelijke of aannemelijke – verandering van het toekomstig beleid en waaruit blijkt dat?

De woonlastenmeter wordt veelvuldig gebruikt: sinds de lancering op 15 oktober 2014 is deze 5.5994 (29 juni 2015) keer gebruikt (85% unieke gebruikers), heeft deze mede geleid tot vragen vanuit de raad aan het college bij zijn voorstellen en heeft er een stevig debat in de raad plaatsgevonden. De begroting 2015 is niet aangepast naar aanleiding van de woonlastenmeter, maar het denken over de lokale lasten en wat wel en niet kan en mag is wel versterkt. Wat concreet al wel is veranderd, is dat de gemeente bij het opleggen van de aanslagen 2015 de communicatie heeft aangepast: de begeleidende brief is heel beknopt gehouden en in de brief is verwezen naar de woonlastenmeter voor meer informatie over de lokale belastingen en heffingen: hoe zit het in elkaar, welke keuzes heeft de raad van Nijmegen gemaakt en wat die betekenen voor de ontvanger van de aanslag.

---

¹ NB. De woonlastenmeter ziet er op verschillende momenten in het jaar verschillend uit:

- vanaf begin oktober tot en met het vaststellen van de begroting laat de woonlastenmeter de voorstellen van het college voor de lokale belastingen en heffingen zien, en kunnen zelf gemaakte belastingplannen daarmee worden vergeleken;
- na het vaststellen van de begroting (en de belastingverordeningen) wordt de woonlastenmeter daarop geactualiseerd, het zelf maken van belastingplannen blijft mogelijk;
- vanaf het moment dat de aanslagen verstuurd worden, is de pagina 'verandert uw situatie in jaar x + 1' niet meer opgenomen. Het zelf maken van belastingplannen blijft mogelijk.

Geef aan hoe de rekenkamer de raad ondersteund heeft in zijn rol en daarmee zijn positie heeft verbeterd met het rekenkamerproduct

De woonlastenmeter maakt het raadsleden mogelijk het debat goed voor te bereiden en zelfs tijdens de raadsvergadering nog zaken door te rekenen, zonder dat hij hiervoor afhankelijk is van het college en ambtenaren. Het wordt daardoor veel beter mogelijk alternatieven aan te dragen en inhoudelijk te bespreken, omdat de consequenties van het alternatief ook direct inzichtelijk zijn.

Geef aan of en hoe de rekenkamer blijkt heeft gegeven van eigen initiatief bij de verschillende fases van onderzoek, presentatie en bewerkstelligen van de doorwerking

Bij het opladen van het Onderzoeksplan 2014 kwam vanuit de raad de wens naar voren om inzicht te krijgen in de lokale lastendruk. De Rekenkamer heeft dit idee opgenomen in het Onderzoeksplan en is gestart met een vooronderzoek. In dat vooronderzoek is in beeld gebracht wat er nodig was aan gegevens binnen en buiten de gemeente om de lokale lastendruk in beeld te brengen. Gaande het vooronderzoek ontstond het idee om als eindresultaat geen rapport op te leveren, maar een webapplicatie te maken. Een rapport zou te statisch worden: alleen van toepassing voor de gezinssituaties die de Rekenkamer zou bedenken, maar ook alleen voor de belastingjaren 2014 en 2015. Daarop heeft de Rekenkamer de raad voorgesteld een digitale rekentool te ontwikkelen. En als we dat voor de raad zouden doen, zouden we die direct ook zo kunnen maken dat inwoners er ook gebruik van zouden kunnen maken. De raad was direct enthousiast over dit idee. En zo zijn we aan de slag gegaan, waarbij we ook tussentijds een aantal keren met een klankbordgroep uit de raad tussenresultaten hebben besproken (of hen via de mail hebben laten reageren). Bij de ontwikkeling hebben we tevens medewerkers van financiën (begroting, belastingen) en communicatie betrokken. Zij waren ook enthousiast over het instrument, hebben er (daardoor) ook de nodige tijd ingestoken en wilden ook nu weer graag meewerken aan de doorontwikkeling.

Wat zijn de sterke punten uit het rekenkamerproduct, of waar bent u trots op?

Wij zijn er trots op dat wij vanuit een vraag om inzicht te geven in de lokale lastendruk (samen met de raad en betrokkenen uit de organisatie) een instrument hebben weten te maken dat:

- transparant maakt: voor iedereen is nu inzichtelijk hoe de lokale belastingen zijn opgebouwd en welke keuzes daarbij zijn gemaakt;
- democratiseert: iedereen kan alternatieve belastingplannen maken en die delen met anderen, waaronder de politiek;
- politiseert: met dit instrument heeft de raad het stuur (weer) in handen en kan hij politiek bedrijven.

Wij zijn er verder trots op dat wij inmiddels met zes andere gemeenten werken aan een versie 2.0 van de Woonlastenmeter. En dat een aantal andere gemeenten heeft aangegeven ook belangstelling te hebben. In versie 2.0:

- wordt het ook voor bedrijven mogelijk te berekenen hoeveel gemeentelijke belastingen zij betalen;
- kan met meer gemeenten een vergelijking gemaakt worden (en kan de gebruiker ook zelf selecteren voor welke gemeente hij wil weten wat hij daar in zijn situatie zou betalen aan lokale belastingen);
- kunnen belastingplannen nog eenvoudiger met elkaar worden vergeleken.

Wat zijn de leerpunten waar anderen ook profijt van kunnen hebben?

Ga steeds na op welke manier het presenteren van feiten het meest effect kunnen hebben.